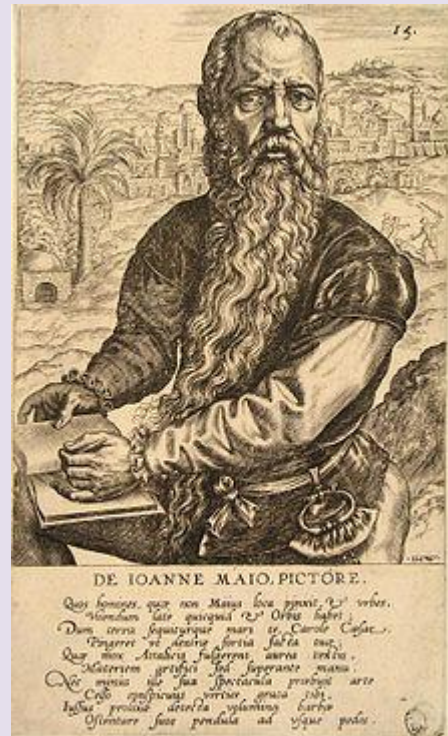

Jan Vermeyenstraat

Jan Cornelisz Vermeyen, ook bekend als Jan Mayo en Barbalonga, (Beverwijk, ca. 1500 - Brussel, 1559) was een Nederlands schilder uit de Noordelijke renaissance. Rond het jaar 1500 werd Jan Vermeyen geboren in Beverwijk in Holland en ging in dienst als gezelschap bij Jan Gossaert. In 1525 werd Vermeyen benoemd tot hofschilder van Margaretha van Oostenrijk aan haar hof in Mechelen. Margaretha was landvoogdes der Nederlanden tot haar dood in 1530. Na haar dood ging hij in dienst bij keizer Karel V. Vermeyen begeleidde de keizer tijdens zijn campagne naar Tunis. Door deze reis bouwde hij een goede relatie op aan het hof en ontwierp enkele wandtapijten voor de opvolgster van Margaretha, landvoogdes Maria van Hongarije. Tijdens zijn werk aan de verschillende Habsburgse hoven bouwde hij een goede vriendschap op met Jan van Scorel.

Tekst betreffende Jan Cornelisz. Vermeyen uit het Schildersboek van Carel van Mander. T'leven van *Ian Cornelisz. Vermeyen*, von Beverwijk, Schilder.

De ghene die goedertierlijck van de milde Natuere hulpsaem en gonstighe handtreyckinghe, gaven en weldaden hebben ontfanghen, in Consten uytnemende geschickt te wesen, daer benefpens lichaemlijcke schoonheyt en bevallijckheyt, gheraken lichtlijck van laegh tot hoogh op te stijghen, en te comen in groot aensien, ghenade en weerde by den grooten Heeren en Vorsten, ghelijck geschiet is met *Ian Vermeyen*, den vermaerden constigen Schilder, die door sulcke middelen by den Keyser *Carolus* de vijfde, liefvalligh en in eeren was ghehouden. Hy was gheboren tot Beverwijk, een Stedeken oft Dorp niet seer wijt van Haerlem, in't laer 1500. Sijn vader hiet *Cornelis*: doch by wien hy gheleert, oft wat toegangh hy hadde tot der Const, en heb ick niet connen vernemen, dan dat hy door zijn vlijt en Const is gheworden Schilder des doorluchtighen voornoemden Keysers, den welcken hy als een mede-reyser verselschapte in verscheyden Landen, oock A°. 1535. te Thunis in Barbarien: want den Keyser hem veel ghebruyckte, zijn krijgen, geschiednissen, en verwinningen te teyckenen, nae welcke namaels schoon Tapijten zijn ghemaect gheworden: soo dat hy veel dinghen over al nae t'leven dede: onder ander oock de belegheringhe, en ghelegentheyt der stadt Thunis, hebbende in dit en ander deelen der Const, een seer verstandighe en aerdighe handelinge, in Geometrie oft Land-maet, en meer edel wetenschappen niet onervaren wesende.

De reis van keizer Karel V naar Tunis. Het schilderij meet 120,8 x 245,8 cm en hangt in het museum van Coburg.

Sijn uytnemende wercken zijn veel te sien t'Atrecht, in d'Abdije van *S. Vaes*, die wonderlijck wel gedaen, en seer gepresen zijn. Tot Brussel waren van hem oock veel schoon Tafelen, Tafereelen, en Conterfeytselen: doch wat in de Kercken tot *S. Goelen* en elder was, is door d'uytsinnighe beeldtstorminghe vernielt, oft wech ghenomen. In de Kerck van *S. Goricks* te Brussel hadde hy zijn eyghen Graf-teycken ghegheven, wesende een verrijsenis, in't opperste met eenen Godt den Vader, en is noch tegenwoordich te *Praga*, by zijnen soon *Hans Vermeyen*, constigh Goutsmit en Bootseerder, die oock by den Keyser in dienst en weerden is: want dit stuck was in tijts uyt de Kerck den scheyndighe handen ontnomen. Daer was onder ander van hem een gheruchtigh werck, en een besonder stuck, in de verhaelde Kerck, van eenen Kerst-nacht, seer wel gheordineert en geschildert. Oock eenen staenden naeckten *Christus*, met de een handt op de borst, die seer ghepresen was. Zijn eyghen conterfeytsel met eyghender handt ghedaen, is noch tot Middelborgh in Zeelandt, by *Maria* zijn dochter, Weduwe van *S.G. Pieter Cappoen*, seer constigh en wel gedaen: waer achter is een verschietende Lantschap, met de stadt Thunis nae t'leven, alwaer hy bewaert wesende van een deel Soldaten, sit en conterfeyt: Onder ander heeft hy daer by gevoeght een verslagen vollijvige schoon Vrouw, hebbende eenen houw in den arm. Daer is oock by de voornoemde *Maria* t'conterfeytsel van zijn tweede Huysvrouw seer wel ghedaen: dese was geboren met aen elcke handt ses vingeren, en also t'minste vingerken aen elcke handt was afgedaen, siet men noch aen de handen de knuystgens, daer sy gestaen hebben. Dese zijn verhaelde dochter isser oock van haren Vader ghedaen nae t'leven, in haer kindtsche jeught, seer aerdich getuyert in Turcksche cleedingen, ghelijck hy daer sinlijckheyte in hadde, haer somwijlen also te cleeden, en leydese oock in den Brusselschen Omgang.

Oock is by de selvige van hem een conterfeytsel van een jongh kindt van zijn ghebueren, dat wonder schoon hayr hadde. Noch is by haer van des Vaders handt een seer aerdige Zee-triumph, met veelderhande naeckten, seer wel gedaen. Hy is geweest een groot vriendt en geselle van *Ioan Schoorel*, welcke ooc t'samen veel Landen cochten in den Noordt-hollandtschen Sijpe. Dickwils hadde den Keyser zijn genuecht desen zijnen Schilder *Vermeyen* te laten sien eenige groote Heeren oft Vrouwen trotsende op zijn bysonder

gedaent en gestalt: want hy wesende een schoon en lang persoon, hadde eenen schoonen breeden baerdt, so lang, dat hy recht over eynde staende, daer op con treden: t'somtijden by dese Princen staende, sloegh den baerdt met den windt hun in d'aensicht, daer sy te Peerdt saten. Desen baerdt havende hy daeghlijcx met groote neersticheyt, en werdt om den grooten uytnemenden baerdt veel gheheeten *Hans* met den baert. Sijn conterfeyt sel comt in druck, waer onder *Lampsonius* in Latijn heeft gevoeght een dus luydende ghedicht:

*Wat heeft Vermeyen niet gheschildert, Menschen, Steden,
En plaetsen, die men siet seer wijdt aen elcken cant,
O Keyser Carel vijfst als hy u nae ging treden,
Iae volghen over al, te water als te Landt,
Op dat de daden vroom hy van u rechter handt
Sou malen door zijn Const, om in Tapijt gheweven
Te blincken claer van gout: doch door een hoogh verstandt
Was t'handtwerck boven stoffe in weerden prijs te gheven.
Maer seer uytmuntigh noch hy door een hoofd verheven,
Dede alsoo aenghenaem vertooningh sonderling,
Als met zijn edel Const met eenen baerdt ghedreven,
Die hy liet golven uyt, als hy ghebodt ontfing,
Den welcken breedt en lang hem tot den voeten hing.*

Hy is ghestorven te Brussel, in't laer 1559. oudt tusschen 59. en 60. laer, en was eerlijck begraven, in de voor verhaelde *S. Goricks Kerck*, daer zijn Eitaphium was.